

SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK
6726 Szeged, Fő fasor 16-20.
6701 Szeged, Pf.: 408. Tel.: 06-62-795-010
e-mail: birosag@szegedit.birosag.hu

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III/ 0 1 2 3 7 - 0 / 2020
Bevezetett:	2020 JÚL 16.
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	<i>de</i>

1.K.700.672/2020/28.

A Szegedi Törvényszék [redacted] által
k [redacted] I. rendű és [redacted]
[redacted] (tőzkodó) II. rendű
felperesnek – [redacted]
[redacted] közigazgatási perében meghozta a következő

v é g z é s t:

A bíróság az eljárást felfüggeszti.

A bíróság az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 62. § (3a) bekezdésének és 65. § (3b) bekezdésének utolsó mondata Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatát, az alaptörvényellenességének megállapítását és e jogszabályi rendelkezések megsemmisítését.

A bíróság kezdeményezi továbbá az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések általános és a Szegedi Törvényszék K.700.672/2020. ügyszám alatt folyamatban lévő perben történő alkalmazási tilalmának elrendelését.

E végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A bíróság az eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságnál hivatalból egyedi normakontroll eljárást kezdeményez Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 24. cikk (2) bekezdésének b) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 32. §-a, 34. § b) alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 126. § (1) bekezdés b) pontja, 131. § (1), (3) bekezdései alapján.

Tényállás

A felperesek házastársak, az I. rendű felperes 1956. évben, felesége, a II. rendű felperes [redacted] évben született Afganisztánban. Az afgán állampolgár felperesek 2019. február 5-én menekültkénti elismerés iránti kérelmet terjesztettek elő a röszkei tranzitónában. A felperesek a Magyarországra érkezésükkel kapcsolatban úgy nyilatkoztak, hogy első alkalommal járnak Magyarországon és korábban nem nyújtottak be menedékkérelmet egyetlen országban sem. Elmondták, hogy Afganisztánt kb. 3 éve hagyták el a kabuli repülőtérrel érvényes vízummal Törökország irányába. Az

egy hónapra kiállított vízumukat Törökországban további fél évre meghosszabbították, ezt követően Bulgária-Szerbia útvonalon érkeztek Magyarországra. Velük együtt utazott még két fiuk, egyikük Törökországban maradt, a másik fiú, valamint lányuk pedig Németországban van. A felperesek mielőtt Magyarországra érkeztek volna, a tranzitországokban nemzetközi védelmi igényüket nem jelezték, elmondásuk szerint sem bántalmazás, sem sérelem nem érte ott őket.

A felperesek politikai okokból hagyták el származási országukat, Afganisztánt.

A kérelem benyújtását követően a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (2019. július 1-jétől megnevezése: Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság) mint menekültügyi hatóság a 2019. február 5-én napján kelt 106-M-5311/13/2019 iktatószámú végzésével a röszei tranzitónát jelölte ki a felperesek számára szálláshelyként.

A menekültügyi hatóság a 2019. április 25-én kelt 106-M-5311/40/2019. iktatószámú egybefoglalt döntésének végzés részében a felperesek menedékkérelmét annak elfogadhatatlansága miatt elutasította és megállapította, hogy a felperesek tekintetében Afganisztán vonatkozásában a visszaküldés tilalma nem áll fenn. Határozati részében a felpereseket, mivel a törvényben meghatározott tartózkodási feltételeket nem teljesítették, az Európai Unió területéről a Szerb Köztársaság területére kiutasította. A hatóság a kiutasítás végrehajtását hatósági kísérettel (kitoloncolás) rendelte el Magyarország államhatáráig azzal, hogy a kitoloncolást az idegenrendészeti hatóság hajtja végre. Megállapította, hogy a felperesek kiutasítási tilalom alatt nem állnak, és a kiutasítással együtt 1 év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalmat, valamint beutazási és tartózkodási tilalomra vonatkozó figyelmeztető jelzés Schengeni Információs Rendszerben történő elhelyezést rendelt el. A menekültügyi hatóság az elfogadhatatlansági döntést a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 2018. július 1-jétől hatályos 51. § (2) bekezdés f) pontjára alapította, miszerint a felperesek olyan országon keresztül érkeztek, ahol a menekültkénti elismerés alapjául szolgáló üldözésnek vagy az oltalmazottkénti kiegészítő védelemben részesítés alapjául szolgáló súlyos sérelem veszélyének nem voltak kitéve, vagy azokban az országokban, amelyeken keresztül Magyarországra érkeztek, a megfelelő szintű védelem biztosított volt.

A felperesek a menekültügyi hatóság döntésével szemben keresetet terjesztettek elő, amelyet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. május 14-én kelt K.31.406/2019/8. számú ítéletével elutasított. A bíróság ítélete indokolásában megállapította: a menekültügyi hatóság által hivatkozott elfogadhatatlansági ok a biztonságos harmadik ország elvével kapcsolatos azzal, hogy a magyar jogalkotó figyelembe vette a nemzeti sajátosságokat, és bevezette a biztonságos tranzitország fogalmát. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a menekültügyi hatóság helytállóan állapította meg az elfogadhatatlansági indokot. A bíróság a visszaküldés tilalmának vizsgálata tekintetében megállapította, hogy azt a felperesek kereseti kérelmükben nem vitatták, az afgán országinformációs jelentésekkel kapcsolatban előadást nem tettek, így ennek további vizsgálatát mellőzte. A bíróság ítéletében hangsúlyozta, hogy az idegenrendészeti eljárásban kell levonni annak következményét, ha Szerbia nem veszi vissza a felpereseket.

A felperesek menekültkénti elismerés iránti kérelmét sem a menekültügyi hatóság, sem a bíróság nem vizsgálta meg érdemben az elfogadhatatlansági indokra figyelemmel.

Ezt követően az elsőfokú idegenrendészeti hatóságként eljáró Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal Dél-alföldi Regionális Igazgatósága 2019. május 17-én kelt 106-3-6220-16/2019-Ké. (I. rendű felperes) és 106-3-6221-15/2019-Ké. (II. rendű felperes) iktatószámú határozataival a felperesek részére a röszei tranzitóna idegenrendészeti szektorában a határozat keltétől kezdődően kijelölt helyen való tartózkodást rendelt el a Harmtv. 62. § (3a) bekezdése alapján, miszerint tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben kötelező tartózkodási helyet tranzitónában is ki lehet jelölni.

A magyar hatóság a tranzitóna területét nem tekinti őrizetnek, ezért a Harmtv.-nek az őrizetre vonatkozó rendelkezéseit nem alkalmazza. Nézete szerint a tranzitóna azért nem minősül őrizetnek, mert az itt tartózkodó személyeket nem tartja fogva, a kérelmezők a tranzitóna területét Szerbia irányába önként elhagyhatják. Az idegenrendészeti hatóság a röszkei tranzitónában kijelölt helyen való tartózkodás elrendeléséről határozatot hoz, ezen határozatban az őrizet elrendelésének alapjául szolgáló okok nem szerepelnek. Ezen határozattal szemben a bírósághoz fordulás joga korlátozott, ugyanis az általános hatáskörű bíróság előtt kifogás formájában kizárólag csak azt lehet vitatni, ha az idegenrendészeti hatóság a jogszabályban meghatározott tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta.

Az idegenrendészeti eljárás során az elsőfokú idegenrendészeti hatóság 2019. május 17-én megkereste a Szerbiának történő visszaadást intéző illetékes rendőri szervet annak érdekében, hogy intézkedjen a felpereseknek a szerb hatóságok felé átadásra történő felajánlásról. A rendőri szerv az elsőfokú idegenrendészeti hatóságot 2019. május 23-án tájékoztatta arról, hogy a felperesek nem illegálisan léptek Szerbia területéről Magyarország területére, ezért a felpereseket nem veszik vissza, mert az Európai Közösség és a Szerb Köztársaság közötti, az engedély nélkül tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodás megkötéséről szóló 2007. november 8-i 2007/819/EK tanácsi határozat (a továbbiakban: visszafogadási egyezmény) 3. cikk (1) bekezdése alkalmazásának feltételei nem állnak fenn.

A menekültügyi hatóság a felperesek menedékkérelmének érdemi vizsgálatára irányuló eljárást nem folytatta le annak ellenére, hogy Szerbia a felpereseket nem fogadta vissza. Ennek indoka az, hogy a menekültügyi hatóság a menedékkérelm érdemi vizsgálatára vonatkozó eljárást csak akkor folytatja le a Met. 51/A. §-a alapján, ha az elfogadhatatlansági indok a biztonságos származási ország vagy a biztonságos harmadik ország koncepcióján alapul, azonban a felperesek esetében nem ezen indokok miatt, hanem a Met. 2018. július 1-jétől hatályos új elfogadhatatlansági oka [Met. 51. § (2) bekezdés f) pontja] miatt került elutasításra a menekültkénti elismerés iránti kérelem.

Ezt követően az elsőfokú idegenrendészeti hatóság a visszaküldés tilalmának vizsgálatát követően a 2019. június 3-án kelt 106-3-6220/30/2019-Ké. (I. rendű felperes) és 106-3-6221/29/2019-Ké. (II. rendű felperes) iktatószámú határozataival a menekültügyi hatóság egybefoglalt döntésének kiutasítást elrendelő határozatát a célország tekintetében a Harmtv. 65. §-ának (3b) bekezdése alapján módosította akként, hogy a kiutasítást a felperesek származási országa, Afganisztán területére rendelte el végrehajtani. A felperesek ezen határozatokkal szemben végrehajtási kifogást terjesztettek elő, melyet az idegenrendészeti hatóságként eljáró Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal a 2019. június 28-án kelt 106-Ké-19925/1/2019 (I. rendű felperes) és 106-Ké-19928/1/2019 (II. rendű felperes) számú végzéseivel elutasított. A Harmtv. 65. §-ának (3b) bekezdése értelmében a végrehajtási kifogás tárgyában hozott döntés ellen jogorvoslatnak, ekként bírósági felülvizsgálatnak nincs helye.

Az elsőfokú idegenrendészeti hatóság a 2019. június 6-án kelt 106-3-6220/31/2019-Ké. (I. rendű felperes) és 106-3-6221/30/2019-Ké. (II. rendű felperes) iktatószámú határozataival a menekültügyi hatóság egybefoglalt döntéseinek kiutasítást elrendelő határozatát módosította akként, hogy a kiutasítást származási országig (Afganisztán), hatósági kísérettel rendelte el végrehajtani.

A felperesek menekültkénti elismerés iránti kérelmük 2019. február 5-i előterjesztésétől 2020. május 19-ig a röszkei tranzitónában tartózkodtak, 2020. május 20-tól az elsőfokú idegenrendészeti hatóság a kijelölt helyen való tartózkodás végrehajtási helyéül a Balassagyarmati Közösségi Szállást jelölte ki, ahonnan a felperesek 2020. június 26-án ismeretlen helyre távoztak.

A magyar-szerbiai határnál lévő tranzitóna egy fémkonténerekből álló, magas kerítéssel és szögessdróttal körülvett ún. műveleti terület. A felperesek lakóhelyéül egy 13 m²-nél nem nagyobb, emeletes ágyakkal és szekrényekkel berendezett fémkonténer szolgált. A tranzitóna több kisebb, a

menedékkérők és idegenrendészeti eljárás alatt álló harmadik országbeli személyek elhelyezésére szolgáló, ún. szektorokra van felosztva, amelyek kerítéssel vannak elválasztva egymástól, így a külföldiek számára csak rendkívül korlátozottan lehetséges az átjárás a szektorok között. A felperesek kizárólag akkor hagyhatták el a saját lakószektorukat, ha valamilyen eljárási cselekményen kellett jelen lenniük, vagy orvosi vizsgálatra, ellátásra kísérték át őket a fegyveres rendőrök vagy a fegyveres biztonsági őrök. A tranzitónán belül és kívül, közvetlenül a kerítés mellett is folyamatos a fegyveres rendőrségi, valamint a fegyveres biztonsági őr jelenlét. A felperesek a menedékjogi eljárásuk idején és az azt követő idegenrendészeti eljárásban is, 2020. május 19-ig a röszkei tranzitónában voltak elhelyezve, azzal a különbséggel, hogy a menekültügyi eljárás bírósági eljárási szakaszát követően a felperesek a tranzitóna ún. idegenrendészeti szektorában voltak elhelyezve.

A felpereseknek a tranzitóna idegenrendészeti szektorában a külvilággal való kapcsolattartás lehetősége lényegében közel teljes izolációra szűkült be. A felpereseket a más szektorokban elhelyezett menedékkérők, ismerősök sem látogathatták, az idegenrendészeti szektorból pedig csak heti két alkalommal kb. egy órára lehetett esetleg átmenni más szektorokba látogatóba. A külföldiek a külvilággal a kapcsolatot – ideértve a jogi képviselővel való találkozást is – csak előzetes engedélyeztetést követően, rendőri elővezetés mellett, a tranzitóna elkülönült részében, egy erre a célra fenntartott konténerben tarthatták. A felperesek a tranzitóna területét Magyarország irányába a magyar jogszabályok értelmében nem hagyhatták el, míg Szerbia a kitoloncolás hatálya alatt álló felpereseket a visszafogadási egyezmény alapján nem fogadta vissza.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) 2019. május 20-án kelt ideiglenes intézkedésében a felperesek kérelmére kötelezte Magyarországot arra, hogy a tranzitónában biztosítson számukra élelmet.

Kereseti kérelem

A felperesek az alperesekkel szemben két keresetet terjesztettek elő.

A felperesek a II. rendű alperessel szembeni aktusfelülvizsgálatra irányuló közigazgatási perben előterjesztett kereseti kérelmükben kérték, hogy a bíróság a kiutasítási célországot módosító döntés elleni végrehajtási kifogás során született döntést semmisítse meg, és kötelezze a II. rendű alperest új eljárás lefolytatására. Állították, hogy a kiutasítási célországot módosító döntés elleni végrehajtási kifogás során született döntés kiutasítási határozatnak minősül, azzal szemben a hatékony jogorvoslat elve alapján a bírósághoz fordulás jogát biztosítani kell, és azt a bíróságnak érdemben kell vizsgálnia a visszaküldés tilalma elvének figyelembevételével. Álláspontjuk szerint az idegenrendészeti hatóság ezt a döntését nem is hozhatta volna meg, ugyanis a menekültügyi hatóságnak folytatnia kellett volna a menedékjogi eljárást, érdemben kellett volna megvizsgálnia a felperesek menedékkérelmét, figyelemmel arra, hogy Szerbia a felpereseket nem fogadta vissza. A menekültügyi hatóságnak a menedékjogi törvény új elfogadhatatlansági okra való hivatkozása sérti az uniós jogot, mivel az uniós jogban nem szerepel ilyen elfogadhatatlansági ok. A felperesek álláspontja szerint a Met. 51. § (2) bekezdés f) pontja egy teljesen új biztonságos tranzitország koncepciót vezet be, amely az uniós jogba ütközik.

A felperesek az I. rendű alperessel szemben mulasztási közigazgatási pert kezdeményeztek, kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes mulasztást követett el azzal, hogy a felperesek részére nem jelölt ki tranzitónán kívüli tartózkodási helyet. Nézetük szerint a tranzitónában kijelölt helyen való tartózkodás őrizetnek minősül és az őrizetnek a törvényben meghatározott okai nem álltak fenn, ezért részükre legfeljebb őrizetnek nem minősülő tartózkodási helyet lehetett volna kijelölni.

A bíróság a pereket egyesítette.

Alperesek védekezése

Az alperesek állították, hogy a kiutasítási célországot módosító döntés elleni végrehajtási kifogás során született döntéssel szemben a bírósághoz fordulás jogát nem kell biztosítani, ugyanis a végrehajtási kifogás hatékony jogorvoslatot biztosít. A menekültügyi hatóság a menedékkérelem érdemi vizsgálatára vonatkozó eljárást csak akkor folytatja le, ha az elfogadhatatlansági indok a biztonságos származási ország vagy a biztonságos harmadik ország koncepción alapul, azonban a felperesek esetében nem ezen indokok miatt, hanem a Met. 2018. július 1-jétől hatályos új elfogadhatatlansági oka miatt került elutasításra a menedékkérelem.

Az alperesek állították, hogy a felperesek a tranzitóna területét Szerbia irányába szabadon elhagyhatták volna, ezért a tranzitónában kijelölt helyen való tartózkodás nem minősül őrizetnek mint ahogy azt az EJEB Nagykamarája a 2019. november 21-i [REDACTED] tében (kérelem száma: 47287/15) megerősítette.

Jogi háttér:

A perben releváns alaptörvényi és jogszabályi rendelkezések a következők:

1) Alaptörvény

Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség címében szereplő IV. cikkének (1)-(2) bekezdései az alábbiaknak szerint szólnak:

„(1) Mindenkinnek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. [...]

Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség címében szereplő XIV. cikkének (3)-(4) bekezdései az alábbiak szerint szólnak:

„(3) Senki nem utasítható ki olyan államba, vagy nem adható ki olyan államnak, ahol az a veszély fenyegeti, hogy halálra ítélik, kínozzák vagy más embertelen bánásmódnak, büntetésnek vetik alá.

(4) Magyarország - ha sem származási országuk, sem más ország nem nyújt védelmet - kérelemre menedékjogot biztosít azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban vagy a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vallási, illetve politikai meggyőződésük miatt üldöznak, vagy a közvetlen üldöztetéstől való félelmük megalapozott. Nem jogosult menedékjogra az a nem magyar állampolgár, aki Magyarország területére olyan országon keresztül érkezett, ahol üldöztetésnek vagy üldöztetés közvetlen veszélyének nem volt kitéve.”

Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség címében szereplő XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdései az alábbiak szerint szólnak:

„(1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

Az Alaptörvény 25. cikkének (2) bekezdése az alábbiak szerint szól:

„A bíróság dönt büntetőügyben, magánjogi jogvitában, a *közigazgatási határozatok törvényességéről*, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról és törvényben meghatározott egyéb ügyben.”

2) *Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: államhatárról szóló törvény)*

Az államhatárról szóló törvény 5. §-ának (1)-(1b) bekezdései az alábbiak szerint rendelkeznek:

„(1) Magyarország területének a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 2. pontjának megfelelő külső határ szerinti határvonaltól, illetve a határjeltől számított 60 méteres sávja az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmények – ideértve a 15/A. § szerinti létesítményeket is – építése, telepítése és üzemeltetése, valamint a honvédelmi, nemzetbiztonsági, katasztrófavédelmi, határőrizeti, menekültügyi és idegenrendészeti feladatok ellátása céljából e törvény szerint igénybe vehető.

(1a) A rendőr Magyarország területének a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 2. pontjának megfelelő külső határ szerinti határvonaltól, illetve a határjeltől számított 8 km-es sávon belül feltartóztathatja a Magyarország területén jogellenesen tartózkodó külföldit, és az (1) bekezdés szerinti létesítmény legközelebbi kapuján átkísérheti, kivéve, ha bűncselekmény gyanúja merül fel.

(1b) Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején a rendőr Magyarország területén feltartóztathatja a Magyarország területén jogellenesen tartózkodó külföldit, és az (1) bekezdés szerinti létesítmény legközelebbi kapuján átkísérheti, kivéve, ha bűncselekmény gyanúja merül fel.

[...]”

Az államhatárról szóló törvény 15/A. §-a rendelkezik a tranzitzóna kialakítására vonatkozó szabályokról az alábbiak szerint:

„(1) Az 5. § (1) bekezdés szerinti területen tranzitzóna alakítható ki, amely a menekültkenti vagy oltalmazottkenti elismerését kérő személyek (a továbbiakban: elismerést kérő) átmeneti tartózkodására és a menekültügyi, idegenrendészeti eljárások lefolytatására, valamint az ezekhez szükséges létesítmények elhelyezésére szolgál.

(2) A tranzitzónában tartózkodó, elismerést kérő személy Magyarországra történő beléptetésére akkor kerülhet sor,

a) ha menekültügyi hatóság nemzetközi védelmet biztosító döntést hoz,

b) ha a menekültügyi eljárás általános szabályok szerinti lefolytatásának feltételei fennállnak vagy

c) ha a [Met.] 71/A. § (4) és (5) bekezdésében meghatározottak szerint kell eljárni.

(2a) Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben a tranzitzónában tartózkodó, elismerést kérő személy Magyarországra történő beléptetésére a (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti esetben kerülhet sor.

[...]

(4) Az (1) bekezdésben foglaltakkal ellentétben tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben tranzitzóna céljára az 5. § (1) bekezdésében megjelölt helytől eltérő helyen található létesítmény is kijelölhető.”

3) *Harmtv.*

A Harmtv. 62. §-a rendelkezik a kijelölt helyen való tartózkodás elrendeléséről az alábbiak szerint:

(1) Az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár kijelölt helyen való tartózkodását rendelheti el, ha

[...]

f) a harmadik országbeli állampolgár kiutasítás hatálya alatt áll, és a megélhetéséhez szükséges anyagi és lakhatási feltételekkel nem rendelkezik

[...].

(3) A kötelező tartózkodási helyet közösségi szálláson vagy befogadó állomáson lehet kijelölni, ha a harmadik országbeli állampolgár magát eltartani nem képes, megfelelő lakással, anyagi fedezettel vagy jövedelemmel, eltartásra köteles meghívóval, eltartásra kötelezhető hozzátartozóval nem rendelkezik.

(3a) Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben kötelező tartózkodási helyet tranzitzónában is ki lehet jelölni.”

A Harmtv. 65. §-a rendelkezik a kitoloncolásról, melynek (3b) bekezdése az alábbiak szerint szól:
„Amennyiben az idegenrendészeti hatóság a kiutasító döntésében a célországot az ügyfélnek felróható magatartása miatt módosítja, így különösen akkor, ha a harmadik országbeli állampolgár állampolgársága vonatkozásában valótlan tényeket közöl a hatósággal, vagy azt egyéb, a kiutasítás célországot befolyásoló tények indokolják, a módosító határozat vagy végzés ellen végrehajtási kifogásnak van helye. A végrehajtási kifogás a határozat közlésétől számított huszonnégy órán belül az elrendelő idegenrendészeti hatóságnál terjeszthető elő. A végrehajtási kifogás tárgyában hozott döntés ellen jogorvoslatnak nincs helye.”

4) A Kormány a tömeges bevándorlásra okozta válsághelyzetre vonatkozó rendelkezéseket 2015. szeptember 15-én vezette be eredetileg a szerb határral szomszédos déli megyékre, majd azt kiterjesztette az ország egész területére és folyamatosan meghosszabbította 2020. szeptember 6-ig a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarország egész területére történő elrendeléséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról szóló 41/2016. (III. 9.) Korm. rendelet alapján.

A bíróság álláspontja:

Tranzitória mint őrizet

A felperesek nem tartoznak a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: visszatérési irányelv) 2. cikk (2) bekezdése alá, mivel az ott megjelölt feltételek nem állnak fenn.

A visszatérési irányelv 15. cikke, illetve a Harmtv. 54. § (1) bekezdése (idegenrendészeti őrizet) és 55. § (1) bekezdése (kiutasítást előkészítő őrizet) határozza meg, hogy idegenrendészeti eljárás során mely esetekben lehet elrendelni az őrizetet. A visszatérési irányelvet és a Harmtv.-t a felperesek esetében alkalmazni kell, és ehhez szükséges meghatározni az őrizet fogalmát összefüggésben az Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) bekezdéseivel, melyhez hasonló rendelkezést tartalmaz az Alapjogi Charta (a továbbiakban: Charta) 6. cikke.

A személyes szabadságtól való megfosztás [Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE, kihirdette: Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény) 5. cikk (1) bekezdés] és a mozgásszabadság korlátozása (EJEE 4. kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikk) elhatárolásakor, azaz annak meghatározásakor, hogy az érintett személyt megfosztották a szabadságától vagy csak pusztán a mozgás- vagy tartózkodási hely megválasztásának szabadságában korlátozták, számos – egyéni, szubjektív és nem egyéni, objektív/fizikai – körülmény egyedi, az érintett személy konkrét helyzetére vonatkozó teljeskörű értékelésének függvénye.

Az EJEB Nagykamara az ██████████ tételében a kérelmezők rőszkei tranzitónában való elhelyezését a két lehetséges kategória közül az utóbbiba sorolta: „migránsok személyazonosításának és regisztrációjának elvégzésére szolgáló reptéri tranzitónák vagy befogadó központok”. Majd kizárólag ennek a fogalomnak a kontextusában összegezte azt a négy szempontot, amit mérlegelni kell annak megítélésakor, hogy az elhelyezés személyes szabadságtól való megfosztásnak vagy mozgásszabadság korlátozásnak minősül-e.

Ezek a szempontok a következők:

- a) a kérelmezők egyéni körülményei és választásaik,
- b) az érintett országban alkalmazandó jogszabályok és azok célja,

- c) a releváns időtartam, figyelembevéve különösen a célt és az események idején a kérelmezők által élvezett eljárási garanciákat,
- d) a kérelmezők esetében alkalmazott vagy a kérelmezők által átélt tényleges korlátozások természete és súlyosságának foka.

A kérelmezők egyéni körülményei és választásai:

A felperesek jelen perrel érintett *de facto* fogvatartásuk 2019. május 14-i kezdetekor – az alperesek szerint – nem voltak menedékkérők. A felperesek a *de facto* fogvatartásuk helyszínére, a röszkei tranzitóna idegenrendészeti szektorába (amely az [REDACTED] gyben releváns időben nem is létezett) nem önszántukból léptek be, arra az idegenrendészeti hatóság jelen perrel érintett kijelölt helyen való tartózkodást elrendelő határozattal kötelezte őket, az ide történő áthelyezésre rendőri kíséret mellett került sor.

A bíróság a 2019. február 5. és 2019. május 13. közötti időtartamot azért nem vizsgálhatja, mert a felperesek ekkor menekültügyi eljárás alatt álltak, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

A magyar hatóságok a felperesek *de facto* fogvatartásuk ideje alatt nem a menedékkérelem megvizsgálása céljából történő belépés engedélyezésének vizsgálata érdekében folytattak szükséges ellenőrzéseket. A felperesek nem Szerbiából léptek be a tranzitóna idegenrendészeti szektorába, hanem a tranzitóna menekültügyi szektorából egy elutasított menedékkérelem után, az idegenrendészeti hatóság kötelezésére. Nem releváns tehát az [REDACTED] d ítéletben taglalt azon körülmény, hogy belépés előtt szerb területen fenyegették-e életüket és egészségüket azonnali és közvetlen veszélyek. Nem áll fenn az [REDACTED] ítélet 221. pontjában írt helyzet sem, mivel a felperesek esetében a *de facto* fogvatartásuk kezdete előtt már „releváns kapcsolat állt fenn a magyar hatóságokkal”, hiszen a korábban indult menekültügyi eljárásuk jogerősen lezárult és idegenrendészeti eljárás indult a kiutasításuk végrehajtására. A felpereseket a magyar állam által rájuk rótt kötelezettségek is terhelték/terhelik, hiszen eleget kell tenniük az Afganisztánba elrendelt kiutasításnak, melynek megtörténteig az idegenrendészeti hatóság határozata értelmében kötelesek a tranzitóna idegenrendészeti szektorában tartózkodni.

Az érintett országban alkalmazandó jogszabályok és azok célja, valamint a releváns időtartam, figyelembevéve különösen a célt és az események idején a kérelmezők által élvezett eljárási garanciákat:

A felperesek idegenrendészeti eljárás hatálya alatt állnak és részükre ebben az eljárásban jelöltek ki kötelező tartózkodási helyet, mert kiutasítás hatálya alatt állnak és a megélhetésükhöz szükséges anyagi és lakhatási feltételekkel nem rendelkeznek. A tranzitónai elhelyezésük alapjául szolgáló idegenrendészeti eljárásnak, és így az elhelyezésüknek sem az a speciális célja, hogy megvizsgálják egy benyújtott menedékkérelem érdemi megvizsgálása céljából az ország területére történő belépésük engedélyezését. A tranzitóna továbbá esetükben nem az [REDACTED] gyben az EJEB Nagykamarája által megállapított speciális helyszín, azaz nem úgynevezett belépést megelőző várakozási zóna.

A jelen ügyben a tranzitónai elhelyezéssel kapcsolatban a Met. 71/A. § (4) bekezdése mint maximális időtartamra vonatkozó jogszabályi rendelkezés nem alkalmazható, mert annak alkalmazását tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben a Met. 80/I. § i) pontja, illetve 2020. június 18-tól hatályosan a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 273. §-ának a) pontja kizárja.

A felperesek jelen perrel érintett tranzitónai elhelyezésének alapja, hogy idegenrendészeti eljárás, azon belül kiutasítás hatálya alatt állnak. A Harmtv. rendelkezései és más vonatkozó hazai jogszabályban sem található olyan rendelkezés, amely meghatározná az idegenrendészeti eljárás maximális időtartamát vagy akár azon belül a kijelölt tartózkodási helyen való tartózkodási kötelezettség időtartamát. A kötelező tranzitónai tartózkodásról rendelkező kijelölt tartózkodási helyet elrendelő határozat sem tartalmaz ilyen rendelkezést. Ennek alapján a tranzitónai tartózkodás jogalapját jelentő jogszabályi cél lényegében egy soha véget nem érő, a hatóságok érdemi cselekvése nélküli eljárás. A felperesek számára úgy tűnt, hogy *de facto* fogvatartásnak minősülő elhelyezésük akár végtelen ideig is eltarthat. A felperesek számára továbbá nem állnak rendelkezésre olyan eljárási garanciák sem, amelyeket igénybe vehetnének abból a célból, hogy tranzitónai elhelyezésük rendkívüli módon elhúzódó időtartamát sérelmezzék.

Az idegenrendészeti szektorban történő elhelyezés nincs összefüggésben a határon felbukkanó menedékkérők és migránsok számával. A tranzitóna idegenrendészeti szektorában a perrel érintett időszakban kevés harmadik országbeli állampolgár tartózkodott.

A kérelmezők esetében alkalmazott vagy a kérelmezők által átélt tényleges korlátozások természete és súlyosságának foka:

A felperesek sem elméletben, sem gyakorlatban jogszerűen nem hagyhatták el a tranzitónát. A jelen ügy inkább a reptéri tranzitóna jellemzőire hasonlít, mivel a felperesek távozása csak – a genfi egyezményben nem részes – belső fegyveres konfliktus sújtotta Afganisztánba történő kitoloncolással, repülőgép igénybevételével lehetséges elméletben és gyakorlatban is. Szemben az [REDACTED] ügy kérelmezőivel, a felperesek tranzitónából történő távozása kizárólag a hatóságok cselekményeinek és nem a felperesek szabad akaratának függvénye. A magyar hatóságok jelen ügyben pontosan tudják, hogy Szerbia irányába nem távozhatnak a felperesek, ráadásul épp a magyar hatóságok eljárási cselekményének köszönhetően, az idegenrendészeti hatóság határozatainak következtében állnak a származási országba elrendelt kiutasítás hatálya alatt. A felpereseket a szerb hatóságok a visszafogadási egyezmény alapján nem fogadják vissza.

A felperesek ügyében az elhelyezés minősítése (személyes szabadságtól való megfosztás-e a helyzet) szempontjából a EJEB Nagykamarájának Z.A. és mások ügyében (kérelem száma: 61411/15, 61420/15, 61427/15, 3028/16) szintén 2019. november 21-én kelt ítéletében figyelembe vett körülmények relevánsak, mivel a felperesek egyrészt származási országukba, Afganisztánba történő, kitoloncolással végrehajtandó kiutasítás hatálya alatt állnak, másrészt a tranzitónai elhelyezésükre nem a felperesek saját akaratából, hanem a hatóságok rájuk kötelező döntése alapján került sor. Ugyanígy, a tranzitóna elhagyására is kizárólag a magyar és az afgán hatóságok tevékeny közreműködésével, eljárási cselekmények elvégzésével és légi úton kerülhet csak sor. Szintén releváns, hogy a tranzitónai tartózkodásuk maximális időtartamát meghatározó magyar jogszabály nem létezik, valamint az, hogy az itteni tartózkodásuk rendkívüli módon elhúzódó időtartamú és nélküli a hatékony eljárási cselekményeket. A minősítés szempontjából az is releváns, hogy az elhelyezés fizikai jellemzői megfelelnek legalább egy enyhe rezsimefokozatú fogvatartási helynek.

A felperesek tranzitónában történő elhelyezése a fent részletezett tények miatt *de facto* fogvatartásnak minősül, fogvatartást pedig csak a jogszabályban meghatározott esetekben, indokolt döntéssel lehet elrendelni. A Harmtv. 54. § (1) bekezdése (ezzel egyezően a visszatérési irányelv 15. cikke) alapján a felperesek őrizetét nem lehetett volna pusztán amiatt elrendelni, mert a harmadik országbeli állampolgár felperesek kiutasítás hatálya alatt állnak, és a megélhetésükhöz szükséges anyagi és lakhatási feltételekkel nem rendelkeznek.

A tranzitónai elhelyezés jogellenes, mert arra a Harmtv. 54. § (3) bekezdésével ellentétben fogvatartást/őrizetet elrendelő formális és indokolt döntés nélkül került sor. A vonatkozó

jogszabályok értelmében a fogvatartást/idegenrendészeti őrizetet formális és indokolt határozattal kellett volna elrendelni, melynek elmaradása önmagában az Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) bekezdése (ehhez hasonlóan: Charta 6. cikk, az EJEE 5. cikk) által garantált személyes szabadsághoz való jog megsértését valósítja meg.

A felperesek fogvatartásra/őrizetbe vételre vonatkozó döntés és bírói kontroll nélkül voltak fogvatartva. A felperesek tranzitónában történő elhelyezésükről, azaz *de facto* fogvatartásukról nem született a vonatkozó jogszabályok alapján írásbeli, indokolt határozat. A kijelölt tartózkodási hely elrendeléséről rendelkező, jelen keresettel érintett döntés őrizetbe vételre vonatkozó kifejezett rendelkező rész és jogszabályi hivatkozások megjelölése nélkül nyilvánvalóan nem tekinthető az őrizetbe vétel elrendelése alapjául szolgáló, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő döntésnek. Indokolt döntés hiányában pedig a felperesek fogvatartása nem tekinthető „jogszerűnek”.

A *de facto* fogvatartás jogellenes, mivel az azt elrendelő/eredményező hatósági döntés nem tartalmazza az őrizet lejártának határidejét sem, valamint nem biztosít kötelező és automatikus jogorvoslati lehetőséget sem arra, hogy bíróság felülvizsgálja az őrizetbe vétel indokoltságának jogszerűségét, mint ahogyan azt a Harmtv. 54. § (4)-(5) bekezdései, 58. §-a megkövetelik.

A tranzitónában történő elhelyezés sérti a felperesek hatékony jogorvoslathoz való jogát tekintettel arra, hogy a felperesek *de facto* fogvatartásuk elrendeléséről az őrizetre vonatkozó jogszabályok alapján nem kaptak formális döntést, a személyes szabadságuktól való megfosztás jogszerűségét sem tudták/tudják vitatni semmilyen jogorvoslati úton és nem tudják kérni a bíróságtól a szabaddalra helyezésüket. A magyar jogszabályok alapján a felperesek tranzitónában történő elhelyezésének nincs időbeli korlátja, a fogvatartás időbeli korlátjának hiánya pedig önmagában is aránytalan jogkorlátozást eredményez. Az EJEB Nagykamarája az [REDACTED] ítéletben (ld. 226. pont) többek azért nem minősítette a tranzitónában tartózkodást őrizetnek, mert a kérelmezők csak 23 napig tartózkodtak ott és esetükben alkalmazni kellett a Met. 71/A. § (4) bekezdése szerinti 4 hetes időtartamot, a felperesek azonban az idegenrendészeti eljárás alatt több mint 1 évig tartózkodtak a tranzitónában és esetükben a magyar jogszabályok alapján nem kellett alkalmazni a 4 hetes időtartamot.

A felperesek *de facto* fogvatartása jogellenes, mert az egyértelmű jogszabályi rendelkezések ellenére a fogvatartás alkalmazására anélkül került sor, hogy a hatóság/bíróság azt megelőzően vizsgálta és mérlegelte volna, hogy az őrizet az őrizet alternatíváinak kizártsága miatt végső eszköz-e, valamint az szükséges és arányos jogkorlátozás-e a felperesek esetében.

A fogvatartás törvényes alap megléte (tehát pl. a szökés veszélyének igazoltsága) esetén is csak akkor jogszerű, ha arra az érintett személy végső intézkedésként, az érintett személy egyéni körülményeinek mérlegelése alapján, a szükségesség és arányosság követelményének vizsgálatát követően azok indokoltsága esetén kerül sor akkor, ha más, kevésbé korlátozó intézkedések nem vezetnének eredményre.

Az EJEB ítélkezési gyakorlata értelmében az őrizet csak akkor minősül jogszerűnek, ha azt csak végső esetben alkalmazzák, ha a megfelelő mérlegelés alapján más, kevésbé súlyos intézkedések elégtelennek bizonyultak az eredetileg mások érdekei vagy a közérdek védelmének biztosítása céljából alkalmazandó őrizettel szemben. Nem elegendő, hogy a fogvatartás megfeleljen a jogszabályi rendelkezéseknek, hanem az is kell, hogy az adott egyéni körülményekre tekintettel szükségesnek bizonyuljon. Mérlegelni kell, hogy melyik érdek az erősebb, a törvényben előírt kötelezettség teljesítéséhez fűződő közérdek vagy az adott illető személyi szabadsághoz fűződő (magan)érdeke. Az őrizet alternatíváira vonatkozó mérlegelés elmaradása önmagában az EJEE 5. cikk (1) bekezdése szerinti jogsérelmet eredményezhet. Ezt állapította meg az EJEB több – többek között Magyarországot a menekültügyi, idegenrendészeti őrizettel kapcsolatos ügyekben

elmarasztaló – ítéletében is, kifejtve, hogy a fogvatartásra vonatkozó nemzeti jogszabályokban foglalt „szükségességi teszt egyéniesített elvégzésnek” elmaradása az 5. cikk alapján elrendelt őrizet jogellenességét eredményezik.¹

Az idegenrendészeti hatóság a Harmtv. 54. § (4) bekezdése alapján (és a Harmtv. 58-59. §-ainak alkalmazásával) maximum 72 óra időtartamban jogosult őrizetet alkalmazni az idegenrendészeti eljárásban, ezt meghaladó időtartamban az őrizet fenntartására csak az illetékes járásbíróóság döntése alapján van joga. A felperesek ügyében az idegenrendészeti hatóság által alkalmazható *de facto* fogvatartás 72 órás maximum időtartama a menekültügyben eljáró bíróság ítéletének 2019. május 14-i kihirdetését követően, 2019. május 17-én lejárt, és nem került sor annak bírósági felhatalmazással történő meghosszabbítására.

A bíróságnak kétségei vannak afelől, hogy a jelen ügyben az EJEB Nagykamarájának [REDACTED] ítéleti megállapításai alkalmazhatóak.

A fentiek alapján a Harmtv. 62. § (3a) bekezdése az Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) bekezdéseibe, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseibe ütköznek.

Hatékony jogorvoslat hiánya a kiutasítási célszázgot módosító döntés vonatkozásában

A felperesek nem tartoznak a visszatérési irányelv 2. cikk (2) bekezdése alá, mivel az ott megjelölt feltételek nem állnak fenn. A felperesek a visszatérési irányelv és a Harmtv. hatálya alatt állnak.

Az idegenrendészeti hatóság azon döntése, amellyel a kiutasítási határozatban szereplő célszázgot módosította, tartalmát és hatását tekintve egy, a korábbi menekültügyi eljárásban hozott kiutasító határozattól eltérő új kiutasítási határozat. Ez a döntés elnevezésétől függetlenül, tartalmában és hatásában a visszatérési irányelv és a Harmtv. szerint meghatározott kiutasítás és a kiutasító határozat definíciója alá tartozik, ugyanis tartalmazza a nyilatkozatot a tartózkodás jogellenességéről és a visszatérési kötelezettség előírását. A kiutasítási határozatot módosító döntés is kiutasítási határozatnak minősül a visszatérési irányelv 3. cikk 4. pontja, 12. cikk (1) bekezdése, illetve a Met. 45. § (5) bekezdése, valamint a Harmtv. 42. § (1) bekezdése alapján.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével (hasonlóan: EJEE 6. és 13. cikkével és a Charta 47. cikkével) összhangban a fellebbezést elbíráló szervnek lényegileg egy független és pártatlan fórumnak kell lennie. A hatékony jogorvoslatihoz való jogot az Európa Tanács 5.1. sz. iránymutatásával és az EJEB vonatkozó ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni. Ezen ítélkezési gyakorlat értelmében a felülvizsgálatot végző szerv közigazgatási szerv is lehet, amennyiben a tagjai pártatlanok és rendelkeznek a függetlenség biztosítékaival, és amennyiben a nemzeti rendelkezések lehetővé teszik a határozat igazságügyi hatóság általi felülvizsgálatát a Charta hatékony jogorvoslatihoz való jogról szóló 47. cikkében meghatározott normáknak megfelelően.

Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a rendészetért felelős miniszter irányítása alá tartozó központi költségvetési szerv, mely központi szervre és igazgatóságokra tagozódik. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a végrehajtó hatalom része, ezért az ítélkezési gyakorlat értelmében nem minősül pártatlannak és függetlennek.

A Harmtv. 65. §-ának (9) bekezdése alapján az ügyészség csak a kitoloncolás végrehajtását felügyeli, amely nem jelenti azt, hogy az ügyészség az idegenrendészeti hatóság döntését felülvizsgálhatná. Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 29. §-a értelmében az ügyész ellenőrzi a közigazgatási

¹ EJEB [REDACTED] ügy, 34082/02 sz., 2008. október 2., § 54, 59-60; O.M. kontra Magyarország ügy, 9912/15 sz., 2016. július 5., § 43; [REDACTED] Magyarország ügy, 62116/12 sz., 2015. szeptember 22., §§ 40-41

hatóságok, valamint a bíróságon kívüli más jogalkalmazó szervek által hozott egyedi, bíróság által felül nem bírált jogerős vagy végrehajtható döntések, valamint hatósági intézkedések törvényességét. Az ügyész a közigazgatási hatósági döntés érdemére kiható törvénysértés esetén az idegenrendészeti hatóságnál felhívással élhet a törvénysértés megszüntetése érdekében, és a felhívás eredménytelensége esetén az ügyész az alapügyben hozott jogerős döntést megtámadhatja a bíróság előtt, azonban arra nem jogosult, hogy az idegenrendészeti hatóság döntését felülvizsgálja.

Az elsőfokú idegenrendészeti hatóság célországot módosító határozatával szembeni végrehajtási kifogás nem bizonyul hatékony jogorvoslati eszköznek, figyelemmel arra is, hogy a bíróság a magyar tagállami szabályozás szerint a végrehajtási kifogás során született hatósági döntést nem vizsgálhatja felül. A hatékony jogorvoslat a jelen esetben csak úgy biztosítható, ha a bíróság a kiutasítási célországot módosító döntést felülvizsgálhatja.

Az Alaptörvény 25. cikkének (2) bekezdése értelmében a bíróság gyakorolja a közigazgatási döntések törvényessége feletti kontrollt. A Harmtv. 65. § (3b) bekezdésének utolsó mondata azonban alaptörvény-ellenesen zárja el az ügyfeleket attól, hogy a bíróság ezt a feladatát elláthassa.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}, azonban a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt határozott meg, amelynek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatályba lépését követően is következetes volt. A jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is. További elemként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37], 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Végezetül pedig a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28], 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}, vagyis elégséges az egyfokú jogorvoslat. Ezen elemeket az Alkotmánybíróság idővel tovább részletezte. Az érdemi, ügydöntő döntések fogalma értelmezésekor a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85], 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [66]}. A hatósági döntések kapcsán rögzült az is, hogy valamely állami vagy nem állami szerv döntése hatóságinak minősül-e a jogorvoslathoz való jog szempontjából, azt csak a konkrét szabályozási környezetre tekintettel lehet eldönteni {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]}. A jogorvoslati jog tényleges gyakorlásának feltétele az, hogy az érintett tudomást szerezzen a döntés meghozataláról {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85]}. [...] A jogorvoslat ténylegességének követelménye, vagyis az, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására két elemet foglal magában: egyrészt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják-e jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljes körűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37], 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}. Feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás

[21]]. E körben hangsúlyozottan jelen vannak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljárás követelményei. [25/2018. (XII. 28.) AB határozat indokolásának [17] pontja]

A kiutasítási célországot módosító döntés a hatóság olyan érdemi, ügydöntő döntése, amely az egyén helyzetét érinti, ugyanis meghatározza, hogy melyik országba kell visszatérnie. Ha a bíróság el van attól zárva, hogy a kiutasítási célországot módosító döntést vizsgálhassa, akkor nem tud eleget tenni a visszaküldés tilalma vizsgálatának, amely helyzet ellentétes az Alaptörvény XIV. cikkének (4) bekezdésével. „Ekként az Alaptörvény XIV. cikk (4) bekezdésének utolsó mondata a fenti alkotmányértelmezés fényében és Magyarország vonatkozó nemzetközi kötelezettségvállalásaira tekintettel valójában annak alaptörvényi szintű rögzítése, hogy Magyarország a visszaküldés (refoulement) tilalmának elvét a XIV. cikk (3) bekezdésében alaptörvényi szintű védelemben részesíti, azonban annak részletes megállapítását, hogy ezen túlmenően milyen szabályok érvényesülnek azon menekültekkel szemben, akikre a visszaküldés tilalma nem vonatkozik, nemzeti jogában nem az Alaptörvényben rögzíti, hanem törvényi szabályozási szintre utalja.” [2/2019. (III. 5.) AB határozat indokolásának [48] pontja]

A fentiek alapján a Harmtv. 65. § (3b) bekezdésének utolsó mondata az Alaptörvény XIV. cikk (3)-(4) bekezdéseibe, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseibe, valamint 25. cikk (2) bekezdésébe ütköznek.

Záró rész

A fenti két kérdésben az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EuB) a C-924/19. PPU. és C-925/19. PPU. sz. egyesített ügyekben, a 2020. május 14-i ítéletében, valamint [REDACTED] a 2020. június 25-i C-808/18. számú főtanácsnoki indítványában ugyanilyen tartalommal foglalt állást.

Az EuB ítélete nem kötelezte arra Magyarországot, hogy zárja be a tranzitónákat. Az EuB döntéséből nem következik az, hogy a jogerős döntéssel elutasított és kiutasítás hatálya alatt álló menedékkérőket vagy bármely más, a menekültügyi és idegenrendészeti szabályok hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárt a magyar népesség részévé kellene tenni. Az EuB ítéletéből az következik, hogy pusztán a közös hatáskörgyakorlás útján, a Közös Menekültügyi Rendszer és az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) V. címe alá tartozó területen elfogadott jogszabályokat alkalmazni kell. Az EuB ítéletből nem következik az sem, hogy mindenkit, aki a tranzitónában menedékkérelmet terjeszt elő, be kell engedni az ország területére. A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról (átdolgozás) szóló 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: eljárási irányelv) 43. cikkének helyes alkalmazásával 4 héten keresztül vizsgálhatja Magyarország azt, hogy be kell-e engedni az illetőt az országba. Az EuB ítélete kifejezetten legitimnek nyilvánítja a 4 hétig tartó fogvatartást a tranzitónában azzal, hogy a jogszerűség feltételeit (egyéniesített határozat, bírói jogorvoslat biztosítása, stb.) teljesíteni kell. Az EuB ítélete arról sem szól, hogy a jogerősen, uniós joggal összhangban lévő szabályok alapján kiutasított személyeket feltétlenül nyitott szálláson kellene elhelyezni, továbbá az uniós jogból és annak EuB ítéletében adott értelmezéséből az sem következik, hogy a kiutasítás hatékony végrehajtására ne lehetne intézkedni.

A fentiek alapján az EuB ítélete az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdésében nevesített alkotmányos önazonosság (identitás) sérelmét nem idézi elő, az EuB ítélete nem ütközik az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésébe foglalt, az Európai Unióval közös hatáskörgyakorlás egyik korlátjába, Magyarország népességére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési jogának sérelmét nem eredményezi.

Az Alkotmánybíróság legutóbb közzétett döntésében, a 11/2020. (VI. 3.) AB határozatában alkotmányos követelményként megállapította, hogy az Alaptörvény B) cikkéből, E) cikk (2) és (3) bekezdéséből, valamint az R) cikk (1), (2) és (4) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény,

hogy a bíróság európai uniós jogi érintettség *hiányában* a magyar jog alkalmazását nem mellőzheti. Ezen alkotmánybírói döntésből is egyértelműen következik, hogy a magyar bíróság uniós jogi érintettség esetében köteles figyelembe venni az EuB döntését.

„Ezen túlmenően, nemzetközi, illetve európai uniós vonatkozásban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a 22/2016. (XII. 5.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) az Alkotmánybíróság elkötelezte magát az alkotmányos párbeszéd követelménye mellett (vö. Abh2. Indokolás [33]). Ennek megfelelően a 3198/2018. (VI. 21.) AB végzéssel, a 3199/2018. (VI. 21.) AB végzéssel, a 3200/2018. (VI. 21.) AB végzéssel és a 3220/2018. (VII. 2.) AB végzéssel az Alkotmánybíróság több eljárást is felfüggesztett „az európai jog lehetőség szerinti érvényesülését szem előtt tartva.” Enélkül ugyanis nem teljesülhet az Abh2.-ben megfogalmazott, „az egyenjogúság és kollegialitás alapelvein nyugvó, egymás kölcsönös tisztelete mellett folytatott együttműködés” (Abh2. Indokolás [63]) feltétele, amelyből az következik, hogy az eljáró bírói fórumoknak figyelembe kell venniük egymás autentikus értelmezését. Vélelmezhető ugyanis, hogy mind az uniós jog, mind az Alaptörvényen alapuló nemzeti jogrendszer az E cikk (1) bekezdésében megfogalmazott célokat hivatottak megvalósítani. Erre tekintettel az „európai egység megteremtése”, az integráció nem csupán politikai szervek számára jelöl ki célt, hanem a bíróságok és az Alkotmánybíróság számára is, amelynek az „európai egységből” a jogrendszerek harmóniája és koherenciája következik alkotmányos célként. Ezek elérése érdekében a jogszabályokat és az Alaptörvényt - amennyiben ez lehetséges - úgy kell értelmezni, hogy a normatartalom az Európai Unió jogával is összhangban álljon.” [2/2019. (III. 5.) AB határozat indokolásának [37] pontja]

A Szegedi Törvényszék a fenti indokok alapján a Harmtv. 62. § (3a) bekezdésének és 65. § (3b) bekezdésének utolsó mondatának alaptörvény-ellenessége megállapítását, e rendelkezések megsemmisítését [Abtv. 41. § (1) bekezdése] és egyedi, valamint általános alkalmazási tilalmának kizárását [Abtv. 45. § (4) bekezdése] kezdeményezi. Az általános alkalmazási tilalom kimondását a bíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből származó jogbiztonság követelménynek érvényesülése érdekében kéri az Alkotmánybíróságtól.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 128. § (5) bekezdése zárja ki.

